

Το τεράστιο πολιτισμικό έργο των αγ. Κυρίλλου και Μεθοδίου στη Μοραβία

[/ Πεμπτούσια](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=83532>]

Ο αυτοκράτορας Μιχαήλ Γ΄ (842-867), ο πατριάρχης Φώτιος (858-867) και ο καίσαρας Βάρδας αντιλήφθηκαν γρήγορα ότι το αίτημα αυτό ήταν μία σπουδαία ευκαιρία για την θωράκιση με ειρηνικό τρόπο των συνόρων της Αυτοκρατορίας[18]. Έτσι, εξέτασαν την περίπτωση τόσο από πολιτική όσο και από εκκλησιαστική σκοπιά και δέχθηκαν τις προτάσεις του Ραστισλάβου[19]. Ξεκίνησε, λοιπόν, η ιεραποστολή των αδελφών Κωνσταντίνου και Μεθοδίου, οι οποίοι διακρίνονταν για τη σοφία τους, με σκοπό να φέρουν εις πέρας το δύσκολο έργο του εκχριστιανισμού των Σλάβων στη Μεγάλη Μοραβία[20].

Οι δύο αδελφοί δέχτηκαν την αποστολή τους με μεγάλη προθυμία και χαρά. Πίστευαν ακράδαντα ότι με αυτό τον τρόπο θα τους δινόταν η ευκαιρία να υπηρετήσουν το θέλημα του Θεού και θα οδηγούσαν στο δρόμο της σωτηρίας τους

λαούς των περιοχών που βρίσκονταν πάνω από τα βόρεια σύνορα της Αυτοκρατορίας. Άξιο υπογράμμισης είναι τα λόγια του καθηγητή Η. Ευαγγέλου που τονίζει: «όπως είναι γνωστό σήμερα οι δύο Θεσσαλονικείς αδελφοί Κωνσταντίνος – Κύριλλος και Μεθόδιος δεν έφτασαν στη Μ. Μοραβία ως ιεραπόστολοι σταλμένοι από την Εκκλησία της Κωνσταντινουπόλεως αλλά ως διπλωματικοί απεσταλμένοι του αυτοκράτορα, ο οποίος ανταποκρίθηκε θετικά στο αίτημα του ηγεμόνα της Μεγάλης Μοραβίας, Ραστισλάβος.

Έτσι η αποστολή τους είχε πρωτίστως διπλωματικό χαρακτήρα και εξυπηρετούσε τις στοχεύσεις της εξωτερικής πολιτικής της Κωνσταντινούπολης, η οποία με την κίνηση αυτή επιδίωκε να διευρύνει τα όρια της πολιτικής και πολιτισμικής ακτινοβολίας της στον ευρωπαϊκό χώρο ως αντίβαρο στην απώλεια των ανατολικών της επαρχιών και της επιρροής της εξαιτίας της επέκτασης των Αράβων μετά τον 7^ο αιώνα»[21]. Προκειμένου, μάλιστα, να διευκολύνουν την προσέγγισή τους προς τους λαούς αυτούς, χρησιμοποίησαν ένα νέο αλφάβητο, βασισμένο στο ελληνικό, το οποίο μπορούσε να αποδώσει τους φθόγγους της σλαβικής γλώσσας[22], και το οποίο εφηύρε ο Κύριλλος.

Η εφεύρεση ενός νέου αλφαβήτου για την εξυπηρέτηση της λατρείας των Σλάβων βασίστηκε στην αρχή ότι κάθε λαός έχει το δικαίωμα να λατρεύει τον Θεό στη μητρική του γλώσσα. Δημιούργησαν, λοιπόν, το Γλαγολιτικό αλφάβητο. Σε αυτό μετέφρασαν την Αγία Γραφή, πολλά λειτουργικά και θεολογικά βιβλία, καθώς και τη Χριστιανική λειτουργική υμνολογία. Συγχρόνως, έγιναν διδάσκαλοι δεκάδων μαθητών για την επάνδρωση της τοπικής Εκκλησίας με διακόνους και πρεσβυτέρους. Οι τελευταίοι με τη βοήθεια των ισαποστόλων έγιναν άριστοι γνώστες της λειτουργικής παλαιοσλαβικής γλώσσας. Επάνω σε αυτό το Γλαγολιτικό αλφάβητο στηρίζεται και η σημερινή Κυριλλική γραφή των σλαβικών εθνών και πάνω σε αυτό αναπτύχθηκε ολόκληρη η γραμματεία τους. Ονομάστηκε δε Κυριλλική προς τιμή του Κυρίλλου-Κωνσταντίνου.

Ο Κωνσταντίνος και ο Μεθόδιος έμειναν στη Μοραβία για σαράντα μήνες και επιδόθηκαν με προσοχή στο έργο τους[23]. Ίδρυσαν ακόμα και μία σχολή στην οποία φοίτησαν νέοι ευγενών οικογενειών, οι οποίοι είχαν την ευκαιρία να διδαχθούν το Γλαγολιτικό αλφάβητο, τη γραμματική της νέας γλώσσας, την Αγία Γραφή και τις ακολουθίες[24]. Συγχρόνως επέκτειναν τη διδαχή στο λαό και βάφτιζαν αυτούς που ασπάζονταν τον χριστιανισμό. Μέσω αυτής της διδαχής έστειλαν τους συνεργάτες τους στους διασκορπισμένους συνοικισμούς της χώρας. Έτσι ο χριστιανισμός, που είχε διαδοθεί έως τότε σε λίγα οχυρά, τα οποία είχαν αποκτήσει και ξύλινους ναούς, διαδόθηκε πλέον από το ένα ως το άλλο άκρο της χώρας μεταξύ όχι μόνο των Μοραβών, αλλά και των Τσέχων, των Σλοβάκων και

των Πολωνών[25].

Την επιτυχία της αποστολής των δύο αδερφών δεν την είδαν θετικά οι ηγεμόνες των Φράγκων αλλά και οι επικεφαλής του γερμανο-λατινικού κλήρου - αρχηγός των Γερμανών κληρικών της Μοραβίας ήταν ο Βίχιγκ, ενώ των Ιταλών ο Ιωάννης- και αυτό έγινε η αιτία να υπάρξουν εντάσεις μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Αυτοί οι άνθρωποι ήταν αυτό που ο Κωνσταντίνος αναφέρεται ως «τριγλωσσίτες ή πιλατιανούς», που σημαίνει ότι πίστευαν ότι μόνο τα λατινικά, τα ελληνικά και τα εβραϊκά ήταν αποδεκτά για τη λατρεία. Αυτή η άποψη βασιζόταν στην θεωρία ότι σε αυτές τις τρεις γλώσσες είχε γραφτεί η επιγραφή που κρεμόταν πάνω από το κεφάλι του Ιησού, όταν σταυρώθηκε το οποίο τον προσδιόριζε ως «Βασιλιά των Ιουδαίων» στα λατινικά, ελληνικά και εβραϊκά. Ως αποτέλεσμα αυτής της διαμάχης που ξέσπασε για τη γλώσσα, ο Κωνσταντίνος και Μεθόδιος ταξίδεψαν στη Ρώμη το 867 με την πρόθεση τους να κερδίσουν την παπική υποστήριξη για το έργο τους.

[Συνεχίζεται]

[18] Αυτόθι.

[19] Αυτόθι.

[20] G. Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού κράτους*, μτφρ. Ι. Παναγόπουλος, Ιστορικές εκδόσεις Στέφανος Βασιλόπουλος, τ. Β΄, Αθήνα 1979, σ. 102-103.

[21] Η. Ευαγγέλου, «Η κυριλλομεθοδιανή παράδοση στον κόσμο των Σλάβων», Εισήγηση στην ημερίδα με θέμα: Ψηλαφώντας τα ίχνη της Κυριλλο-Μεθοδιανής ιεραποστολικής διαδρομής, 23 Μαΐου 2013.

[22] «Αξίζει να τονισθεί ότι με τη δημιουργία –μέσω του κυριλλικού αλφαβήτου– γραπτού λόγου της αρχαίας Σλαβικής (της λεγόμενης Σλαβονικής) όχι μόνο διαδόθηκαν μέσω αυτής τα κείμενα τής Θ. Λειτουργίας, τα αναγνώσματα τού Ιερού Ευαγγελίου και ολόκληρη η Κ. Διαθήκη (μεταφράστηκε από τον Μεθόδιο και τους μαθητές του) καθώς και κείμενα των Πατέρων, αλλά η απόκτηση γραφής και η δημιουργία γραπτού λόγου έκαναν ώστε να αναπτυχθεί και σλαβονική φιλολογική γλώσσα που επέδρασε γενικότερα στην πολιτιστική ανάπτυξη των Σλάβων. Με το εξελιγμένο και εξειδικευμένο για τη γλώσσα τους αλφάβητο οι Σλάβοι εκφράστηκαν γραπτώς και δημιούργησαν αργότερα μεγάλα κείμενα λογοτεχνίας αλλά και ορθόδοξης θεολογίας.. Εις αναγνώριση αυτού τού σημαντικού έργου για τον Χριστιανισμό και τής περαιτέρω προσφοράς τους στην πολιτιστική ανάπτυξη των νέων σλαβικών λαών, ο πάπας Ιωάννης Παύλος Β΄ στα νεότερα χρόνια (το 1981) ανακήρυξε τους Θεσσαλονικείς ιεραπόστολους Κύριλλο

και Μεθόδιο «αγίους προστάτες τής Ευρώπης»... Η επιμονή των Θεσσαλονικέων ιεραποστόλων να τελείται η Λειτουργία στη Σλαβονική –και όχι στη Λατινική, όπως υποστήριζαν οι δυτικοί ιερείς– εδραίωσε τη σλαβική γλώσσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία των διαφόρων σλαβικών χωρών και απέτρεψε τη διά της Λατινικής κατίσχυση τής Δυτικής Ρωμαιοκαθολικής ομολογίας», Γ. Μπαμπινιώτης, «Η ελληνική γλώσσα ως όχημα διάδοσης τής χριστιανικής διδασκαλίας. Ομιλία στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, 10 Μαΐου 2008», Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό «Διάλογοι καταλλαγής», αρ. φύλλ. 89, Απρ.-Μάιος-Ιούν. 2008.

[23] Βλ. Ι. Φειδά, *Εκκλησιαστική Ιστορία Β΄. Από την Εικονομαχία μέχρι τη Μεταρρύθμιση*, Αθήνα 1994, σ. 47.

[24] Κ. Π. Χρήστου, «Οι Θεσσαλονικείς Άγιοι Κύριλλος και Μεθόδιος διδάσκαλοι των Σλάβων», έκδοση Επιτροπής Εορτασμού 1100ετηρίδος Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, Θεσσαλονίκη 1967, <http://www.impantokratoros.gr/331CED14.el.aspx> (2011).

[25] Αυτόθι.